

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 02 - februari 2013
Jaargang 134
maandblad

BELCA

Het gekneusde Europa

“Egoïsme heeft het gehaald. De Europese Unie heeft zich lelijk gekneusd aan haar eigen overmoed. In 2010 was een ambitieus programma goedgekeurd. Grote infrastructuurwerken, onderzoek en een vernieuwde

economie moesten ervoor zorgen dat de Unie zonder al te grote kleerscheuren uit de aanslepende financiële crisis kon kruipen. Tien jaar later kreunde Europa onder de gevolgen van de bankencrisis en de opkomst van de Azia-

tische tenoren, en wellicht nog meer onder zelfvertwijfeling.” Onze redacteur Lukas De Vos maakt de Europese balans op.

Lees verder op blz. 8 en 9

Inhoud | VAN DE REDACTIE Het middenveld als schietschijf 2 | 100 JAAR LVV Op een zucht van de ‘Grote Oorlog’ /3 | ANALYSE Die verfoeide syndicaten /4 | ESSAY Lof der tweetaligheid van een Brusselaar /6 | OPINIE Confederalisme is eerst splitsen /11

Van de redactie
door Bert Cornelis

Het middenveld als schietschijf

Met de beschuldigingen van N-VA over de zogenaamde onterechte verkoop van winstbewijzen door de christelijke koepel van werknemersorganisaties ACW aan Belfius is het hele middenveld opnieuw de kop van jut geworden. N-VA wil zich als de partij profileren die opkomt voor de kleine spaarders die door het 'systeem' zijn gerold en slachtoffer zijn geworden van de 'samenzwering' tussen banken en vakbonden.

Hoewel het ACW in tal van mededelingen de beschuldigingen van N-VA heeft weerlegd en open kaart wil spelen over zijn financiële transacties, is het kwaad geschied. Over de zaak ten gronde kan alleen maar gekeken worden in de richting van het gerecht dat, zoals dit voor alle instellingen en belastingbetalers geldt, voor klaarheid kan zorgen. Indien er onrechtmatige zaken gebeurd zijn, moet dit worden rechtgetrokken.

Het ACW zegt dat het zijn middelen altijd heeft ingezet voor vele sociale projecten en ter ondersteuning van zijn vrijwilligers. Daar zal de werknemersorganisatie een eigen moreel onderzoek moeten voeren en in het aanschijn van haar leden eerlijk en open de waarheid moeten vertellen. Ook daar valt verder weinig aan toe te voegen.

Het is echter jammer dat door de aanklacht van N-VA de slinger in de andere richting zwaait en het hele middenveld in een slecht daglicht wordt geplaatst. Vooral de duizenden vrijwilligers die in alle organisaties van alle kleuren en gezindten zich elke dag belangeloos inzetten worden met hetzelfde vuil op straat gezet. Ook de vakbonden en hun

werking in het algemeen worden opnieuw geïsoleerd: hun organisatie zou middeleeuws zijn, ze zijn niet democratisch, ze verdedigen oude verworvenheden, ze zijn conservatief en trekken geen jongeren meer aan. De clichés vliegen in het rond. Wie de werking van de syndicaten, en vooral de liberale, kent, weet wel beter.

Toch moeten ook zij op tijd en stond aan zelfreflectie doen. Hun werking moet transparant zijn, ze zijn er door en voor hun leden en niet om financiële constructies op te zetten om de fiscus om de tuin te leiden. Hun leiders moeten

moreel gezag uitstralen en geloofwaardig zijn. Ze moeten het stakingswapen niet te pas en te onpas gebruiken, maar enkel in uiterste nood, zoals het past bij een modern syndicalisme. Zij moeten open staan

voor verbetering van de dienstverlening en het optimaliseren van de economie. Zij stellen zich best a-politiek op, en hoewel ze nog in een ideologisch kamp zitten (christendemocratie, socialisme en liberalisme) moeten zij vooral in de eerste plaats de rechten van hun leden verdedigen, wars van elke politieke kleur.

De ACW-Belfius-affaire bewijst dat partijen best duidelijke grenzen afbakenen met hun nevenorganisaties en niet toelaten dat zij overheidsbeslissingen nemen ten gunste van de ene of andere organisatie. In dat licht was het bijzonder stuitend dat de bevoegde minister van Financiën, van ACW-CD&V-signatuur, in het parlement amper wou antwoorden op vragen over de affaire. Dit is bijzonder kwalijk voor de parlementaire democratie.

“De clichés vliegen in het rond. Wie de werking van de syndicaten, en vooral de liberale, kent, weet wel beter.”

Op een zucht van ‘De Grote Oorlog’

Het Liberaal Vlaams Verbond werd in 1913 opgericht in een periode van harde taalstrijd, toen de vervlaamsing van de Gentse universiteit werd geëist en Jules Destrée zijn bekende brief aan koning Albert schreef met daarin “Sire, il n’y a pas de Belges”. België stond aan de vooravond van ‘De Grote Oorlog’.

door Bert Cornelis

Begin 20ste eeuw: Charles de Broqueville zo heette de premier, een katholiek die tegenover een oppositie van een kartel met liberalen en socialisten stond. Zij stredden voor het algemeen enkelvoudig stemrecht, dit alles in een fel antieklerikale sfeer. Er werden wetten gestemd, zoals het verbod op nachtwerk voor vrouwen en de bescherming van kinderen tegen kinderarbeid. Priester Daens zetelde nog in het parlement en er kwam een wet op de persoonlijke dienstplicht want er dreigde oorlog. Duitsland wou Frankrijk aanvallen maar moest daarvoor over Belgisch grondgebied. De Vlaamse Beweging ijverde voor respect voor de taal in het leger.

Liberaal, Vlaams en sociaal

In die politieke context kwam op 5 oktober 1913 in de ‘Vlaamse Brouwerij’ in Brussel het tweede ‘Liberaal Congres voor de Vlaamse Gewesten’ samen. Zowat een hoogmis van de toenmalige Vlaams-liberale wereld met figuren als Julius Hoste (de eigenaar van Het Laatste Nieuws), Paul Fredericq en Max Rooses. In Het Volksbelang van 11 oktober 1913 werd verslag uitgebracht van het congres waarin te lezen stond dat de Liberale

Partij in Vlaanderen Vlaams zou zijn of niet zou zijn. De partij zou onontbeerlijk moeten verjongen en meer naar het volk gaan in diens taal, en veel democratischer worden. Op hetzelfde congres werd besloten een verbond op te richten met een programma dat liberaal, Vlaams en sociaal zou zijn. Het verbond kreeg de naam ‘Verbond van Vlaamse Liberale Kiezerskorpsen’. Emile De Puydt uit Antwerpen werd voorzitter. Het verbond moest nieuwe impulsen geven aan de liberale Vlamingen en zou een koepelorganisatie van alle liberale verenigingen, of kringen, in Vlaanderen worden.

10 frank lidgeld

Op 16 oktober 1913 kwam voor het eerst de algemene vergadering van het verbond samen en werd beslist om het verbond voortaan ‘Liberaal Vlaams Verbond’ te heten. Emile De Puydt werd voorzitter, de secretaris heette Leo Van Hoorick, ondervoorzitters luisterden naar de namen Leo Augusteyns en Emile Strubbe. Penningmeester was Jules Somers. Het Volksbelang van 22 november 1913 maakte het nieuws van de oprichting bekend. Het lidgeld bedroeg minimum 10

De cover van Het Volksbelang van 11 oktober 1913 met het verslag van de oprichting van het Liberaal Vlaams Verbond.

frank, kringen met minder dan 50 leden betaalden slechts 5 frank, kringen met meer dan 1000 leden moesten 50 frank bijdragen. “De vergadering, die om 3 1/4 uur begonnen was, duurde tot 6 1/2 uur. De aanwezigen gingen uiteen onder den indruk dat er hier goed en ernstig werk wordt voorbereid” meldde Het Volksbelang.

De weken nadien besteedde Volksbelang geregeld aandacht aan de activiteiten van het verbond. Zo bijvoorbeeld toen een delegatie van het LVV in de Kamer ontvangen werd door enkele liberale volksvertegenwoordigers. Het gespreksonderwerp: de voertaal in het onderwijs en het aanleren van een tweede taal. Het LVV was geboren.

WORDT HET WATER TUSSEN POLITIEK EN VAKBOND WEER DIEPER?

Die verfoeide syndicaten

Het zit weer grondig fout tussen de politiek en de syndicaten. Vakbonden blazen tot groot ongenoegen van de politiek het sociaal overleg op. Eén vakbond zou via fiscale constructies de staat belastinggeld hebben ontfutseld en een liberale vakbondsvoorzitter maakt in de pers ruzie met een liberale partijvoorzitter, idem dito aan socialistische kant trouwens waar de wederzijdse verwijten nog straffer klonken.

Echt nieuw is het niet, het middenveld dat overhoop ligt met de politiek. In 1991 hakte toenmalig liberaal oppositieleider Guy Verhofstadt in zijn eerste burgermanifest genadeloos in op de invloed van de 'drukkingsgroepen' op de politieke besluitvorming. "Het gaat hier om zogenaamde bloedgroepen, netwerken, relatiebureaus die in vroeger tijden aan een politiek en ideologisch schema beantwoordden maar allang gewone firma's in aankoop en verkoop van grotendeels electorale belangen geworden zijn. Firma's, zeker hun bestuurders, willen per definitie graag met alle middelen groeien, belangrijker worden", zo schreef hij in 1991.

Primaat van de politiek

Vroeger was er een nauwe verwevenheid tussen politici en sociale organisaties. Vaak hadden politici een mandaat bij een sociale organisatie en werd dat beschouwd als de normaalste zaak ter wereld. De link tussen het sociale en het partijpolitieke was zeer nauw. Die tijden zijn veranderd. Bij de liberalen deed de partij, mede onder invloed van de Burgermanifesten en het heilige principe van 'het primaat van de politiek' al lang afstand van de nauwe band met de liberale vakbond. Ook aan christendemocratische en socialistische zijde is er niet meer die sterke verwevenheid. Toch is het syndicale speelveld zelf weinig veranderd. België telt nog altijd drie vakbonden, een christelijke, socialistische en liberale, wat een goed evenwicht blijkt te zijn tussen enerzijds de nood aan pluralisme en anderzijds het risico van de versnippering. Bovendien zijn

*Gwendolyn Rutten
(voorzitter Open Vld):
"Ik leid de partij,
Vercamst de vakbond."*

het drie vakbonden met een eigen profiel en maatschappijvisie.

Van de zogenaamde 'bloedgroepen' waar Verhofstadt het over had, is ook niet veel meer sprake van. Vlaanderen heeft zich wat dit betreft uit de verzuiling losgerukt. Uit een onderzoek bij de liberale vakbond ACLVB in 2005 bleek al dat de helft van de leden niet voor de VLD koos, maar toch lid was van een liberale vakbond. Uit recent onderzoek van de KU Leuven leren we uit een bevraging van kiezers na de parlementsverkiezingen van juni 2010 dat slechts een kleine minderheid van de vakbondsleden ook effectief op de 'eigen' politieke partij stemt. Van de ondervraagde ABVV-leden stemt 26 procent zelfs op de N-VA, 23 procent op de sp.a en daarna 20 procent op Vlaams Belang. Bij de ACV'ers gaat de N-VA CD&V vooraf en bij de ACLVB'ers wint Open Vld de strijd voor de N-VA. Bij de christelijke en liberale vakbondsleden blijft de aanhang voor Vlaams Belang beperkt tot tien procent. Slechts een op de vier tot een op de drie van de vakbondsleden stemt op de 'eigen' politieke partij. De correlatie is het grootst tussen de blauwe vakbond en de blauwe partij, maar hier gaat het in absolute aantallen om

BELGA

de kleinste groep, zegt het onderzoek.

Rechtse vakbond, linkse partij

Uit een ander onderzoek van de UGent valt dan weer op dat 77,5 procent van de Vlaamse ACLVB-leden voor een rechtse of centrumrechtse partij stemt, terwijl slechts 6,7 procent kiest voor een economisch linkse partij. Bijna de helft van de liberale militanten stemt nog altijd trouw voor Open Vld. Tijdens een debat dat het LVV in maart 2011 organiseerde over de relatie tussen het liberaal middenveld en Open Vld zei ACLVB-voorzitter Jan Vercamst dat ruim 11 procent van de ACLVB-leden lid zijn van Open Vld.

Dit brengt ons meteen bij de relatie tussen Open Vld en de ACLVB. Eerste vaststelling, de liberale vakbond is succesvol. Zowel bij de ACLVB als blauwe broer in de overheidssector, het VSOA, groeit het aantal leden zien-

BELGA

Het vakbondslandschap is nog steeds drieledig: liberaal, socialistisch en katholiek.

derogen. Bij de sociale verkiezingen in mei van vorig jaar sprong de ACLVB over de kaap van de tien procent. Ook het VSOA laat zich als een gerespecteerd vakbond bij de ambtenaren gelden. Vooral bij Defensie en Politie staat de bond sterk. Onlangs werd VSOA ook bij het Spoor als erkende vakbond in de structuren van de NMBS opgenomen.

Hoe was de verhouding vroeger? Guy Verhofstadt maakte het na zijn scherpe aanvallen in zijn Burgermanifesten met het middenveld weer goed en kon zo steun vergaren om in 1999 een paars-groene regering te vormen. Onder het voorzitterschap van Bart Somers werd V&Co opgericht, waarbij de V stond voor 'verenigingsleven'. Er vonden enkele ontmoetingen plaats tussen verenigingen, ook uit het niet-liberale middenveld, en de partij. Na Somers stierf het initiatief een stille dood.

LAT-relatie op zijn Hollands

Onder het voorzitterschap van Alexander De Croo waren de verhoudingen vrij goed. Nog tijdens het voornoemde LVV-debat omschreef

BELGA

De Croo het zo: "Een LAT-relatie is een beetje te los omdat zo'n relatie niet de intentie heeft om kindjes te maken. We hebben aan elkaar te winnen in een losse relatie waar er af en toe wel een slippertje kan. Een 'huwelijk op zijn Hollands' vind ik persoonlijk beter." Jan Vercamst zelf hield het toen bij de volgende verklaring: "We hebben een afspraak als er moeilijkheden zijn dat we contact opnemen. Het zou goed zijn dat we meer contact hebben en overleg plegen. Nu worden we vaak met uitspraken van parlementsleden geconfronteerd die als slogantaal overkomen. We zitten toch met een niet verwaarloosbaar kiezerspotentieel bij onze leden. Ongeacht onze wederzijdse autonomie zouden we onze boodschappen naar buiten beter kunnen stroomlijnen om accidenten te vermijden."

Blauwer dan blauw

En waar staan we nu? Sinds Gwendolyn Rutten voorzitter werd van Open Vld is het afwachten. Zowel ACLVB als VSOA zijn vragende partij voor ontmoetingen. Jan Vercamst spuide in een interview in De Tijd van 14 februari wel opvallend harde kritiek op de Open-Vld-voorzitter toen hem werd gevraagd of zijn uithalen naar Open Vld niet wat vreemd waren vanuit de liberale familie: "Ik heb nog nooit een voorzitter van de liberalen op mijn bureau ontvangen. De scheiding tussen partij en vakbond is totaal. Ik heb Open VLD-voorzitster Gwendolyn Rutten één keer

gezien sinds ze in functie is. En ik wil nog eens met haar praten voor de betoging van 21 februari, om haar erop te wijzen hoe belangrijk die demonstratie is. Maar ik heb de indruk dat ze blauwer dan blauw wil zijn. Daardoor dreigt ze onze achterban te verliezen. Ik vrees dat als Open Vld zo voortdoet, de partij bij de volgende verkiezingen geen 10 procent meer haalt."

Voorbarige spierballentaal? Voorzitter Rutten was niet erg onder de indruk hoewel ze toch geraakt was door de kritiek van Vercamst: "Het klopt niet dat wij elkaar nauwelijks zien" zegt ze. "Wij hebben relatief goede contacten, al blijven we twee verschillende organisaties. Ik leid de partij, Vercamst de vakbond. Wij hebben uiteraard andere uitgangspunten en andere belangen." Duidelijke taal is dat.

Win-win

Het moet het verder met de relatie? De tijd dat vakbondsmensen in het partijbestuur zaten, is lang voorbij. Maar dat er enig structureel overleg en samenwerking moet zijn, is voor een liberale partij onontbeerlijk, alleen al uit electorale overwegingen en vanuit het feit dat beiden dezelfde ideologie belijden. Bovendien is bij de vakbond heel wat kennis aanwezig op de studiediensten die ministers bij de ondersteuning van hun beleid goed van pas kan komen. Open Vld zou voor deze win-win situatie moeten kiezen.

Bert CORNELIS

*Jan Vercamst (voorzitter ACLVB):
"Ik heb nog nooit een voorzitter van
de liberalen op mijn bureau ontvangen."*

“Of waarom Coluche mijn vriend is.” *Herman Mennekens*

Mijn ouders waren flaminganten. Mijn ouders waren Belgicisten. Het waren perfect tweetalige, Brusselse Belgen, die stonden op hun rechten als Vlamingen - ja, Vlamingen zoals Will Tura ze ooit bezong - in de hoofdstad. En die even doorleefd het toneelwerk van Victor Hugo konden smaken als Herman Teirlincks oeuvre. Royalisten met de 'Journal parlé' op RTBF als achtergrondgeluid. Thuis keken we naar de BRT - mijn vader was ambtenaar van het Huis van Vertrouwen - en nadien 'zaptten' we (het begrip was nog niet uitgevonden en de afstandsbediening, helaas, evenmin ...). We keken op RTL naar in het Frans gedubde Amerikaanse reeksen (Chips, The Love Boat, ...) en naar 'policiers' (gelukkig in originele versie) met Alain Delon op het Franse Antenne 2. De gendarmes van Louis De Funès leerden me Saint-Tropez kennen, Belmondo de schoonheid van Franse vrouwen. Ik droomde toen al van de eeuwige mooie Emanuelle Béart ... Mijn eerste citytrip was naar Parijs, mijn rolmodellen uit de Franse cinema achterna.

Zelfbewuste Brusselaars

Even intens genoot ik van uitstapjes naar Antwerpen en Amsterdam. Op zoek naar sporen van Willem Elsschot, van Beeldenstormers en van Vincent Van Gogh. Het hoofd vol gevaagde deuntjes van Doe Maar.

Dat was mijn jeugd. Mijn opvoeding. Dat waren mijn ouders: zelfbewuste Brusselaars. Fijnbesnaarde liberalen die het niet zo konden vinden in het Davidsfonds-Vlaanderen van hun jeugd. Cultuurflaminganten, met een evidente belangstelling voor al wat zich afspeelde in Franstalig België en in Frankrijk.

Dankzij hen werd ik tweetalig. Taalkundig en (bovenal) cultureel. De hele comedy-rage die Vlaanderen vandaag bereikt, was er al meer dan twee (!) decennia geleden in Nederland en Frankrijk. En ik was van de partij. Urbanus, dat was in mijn ogen onze eerste komiek van eigen, Brabantse bodem. Maar

Ik moet u iets bekennen. Als ik mijn eigen leefwereld tot maatstaf mag verheffen - een uiterst riskante oefening... - behoor ik tot een uitstervende soort. Een niche die al gauw van platte belgitude kan worden verdacht. Een subcultuur zonder opvolgers: de tweetalige, Nederlandstalige Brusselaars. U schrikt? Of net niet? Geef me dan de tijd om het uit te leggen.

ik was toen al veel langer in de ban van Les Inconnus en Raymond Devos.

Plat eentalig

Waarom vertel ik dit? Omdat ik iets vaststel. Als Brusselaar. Als tweetalige levensgenieter. Ik ben inmiddels namelijk vader. Van twee fantastische zonen: 8 en 11 jaar. Intelligent en nieuwsgierig. Kinderen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Maar o zo plat éentalig. Unisono Nederlandstalig. 'Wij spreken Vlaams. Geen Frans. Ondanks mijn TV-avonden met Les Bronzés. Ondanks mijn lieve, Franstalige burens. Ondanks de Frans- en anderstalige vriendjes en klasgenootjes. Ondanks prille kinderliefdes. Zelfs l'amour is nu 'for ever' en niet langer pour toujours ... Want Frans, dat is uit den boze; op de speelplaats, in de klas én buiten de schoolmuren. Geen probleem? Inderdaad. De Frans- en anderstalige vriendjes schakelen wel vlot over in een vloeiend, neokosmopolitisch Nederlands. De regels zijn immers de regels: ten huize Mennekens spreekt men blijkbaar enkel Nederlands. Andere klanen, zeker Romaanse, zijn uit den boze ...

Mijn lieve zonen: twee hardvochtige flaminganten ... !? Geen taal, geen snoep op feestjes!? Dat kan toch nooit de bedoeling geweest zijn van mijn, van hun Vlaamse voorvaderen? Van

Jan Frans Willems of August Vermeylen? IJverden zij net niet voor een vorm van *vrijheid* van taalgebruik, waardoor ook het Nederlands de plaats kon verwerven die het als volwaardige moedertaal van miljoenen landgenoten verdiende? Zo is het mij toch bijgebracht. En zo wil ik als *petit flamingant* worden begrepen. Niet zoals mijn twee Vlaamse welpjes in huis ...

Maar er is nog meer. Mijn kinderen kennen en kunnen amper Frans. Ondanks Franse les op school vanaf het eerste leerjaar. Ondanks een stevige meerderheid aan Frans- en anderstaligen op school. Ondanks aanmoediging van de Papa. Want Frans spreken, dat is *not done*. Dat is fout. Dat is de taal die welhaast verboden wordt op school (waar heb ik dit nog gehoord...?).

Tja. Daar heb ik het pas écht moeilijk mee. Omdat ik houd van de Franse taal en de Franstalige cultuur. Omdat grote delen van mijn (en dus ook *hun*) familie Franstalig is (geworden). Omdat ik een Brusselaar ben. En een cultuurflamingant. Die gelooft in een (hoofd)stedelijke omgeving waar Frans- en Nederlandstaligen in vrijheid en gelijkheid samen het beste van hun stad en van hun leven kunnen maken. Pathetisch? Wellicht een beetje. Pourquoi pas?

Maar hoe zit dat dan met mijn kinderen? Where did I go wrong? Waarom 'haten' ze Frans? Waarom lopen mijn knullen weg van 'Les Snuls'? Een aanzet tot verklaring. En een oproep aan het beleid.

Alles is Engels

De imaginaire leefwereld van mijn kinderen is Engelstalig. Met andere woorden: alles behalve Franstalig. Nintendo, Wii, internet. Alles is Engels en het Engels is *everywhere*. We brengen avonden door (nu ja, veelal mijn echtgenote ...) met het vertalen van Engelstalige instructies van eindeloze Nintendo-spelletjes. De avonturen van levendige iconen als Pokémon, en Mario Bros, op alle mogelijke 'levels', zijn ons overbekend. Thuis wordt er meegezongen met Justin Bieber en Hannah Montana. Het Engels blijkt 'hot' en heeft in de leefwereld van mijn kinderen een status die het Frans niet heeft. Engels, dat is de bevrijdende poort naar de wereld van Harry Potter en Toy Story ... Hoe sneller je dat Engelstalig jargon doorgrondt en beheerst, hoe *cooler* je beleving en je eigen status in de wereld van de schoolvriendjes ...

(Herman Mennekens is vader van Niels en Noa, twee Nederlandstalige Ketjes van Jette, gewezen kabinetschef van Brussels minister Guy Vanhengel, oud-lid Brussels hoofdstedelijk Parlement (2009-2011))

Is dat 'erg'? Geenszins. Het Engels is nu eenmaal dé wereldtaal bij uitstek. Hoe jonger geleerd hoe beter. Dat heb ik mogen ervaren aan de tong. Mijn Frans is vloeiend. Mijn (later aangeleerd) Belgo-Engels is er eentje met Camembert-haar op. Maar het Frans is nu eenmaal wel onze omgevingstaal. *Le Français* is niet noodzakelijk meer de enige omgangstaal maar toch nog steeds de meest aanwezige lingua franca van het merendeel van de Brusselaars, van welke origine ook.

Tweetaligen maken

Vandaar mijn envoi. Mijn bede aan bevoegde excellenties. Vriend Guy Vanhengel, Minister Pascal Smet, zoek en vind een formule die onze Nederlandstalige kinderen perfect tweetalig maakt én die er eveneens toe leidt dat ze vlekkeloos Engels leren. Laten we gaan voor het Frans als boeiende, tweede landstaal en het Engels als even onmisbare wereldtaal (en niet louter dat *Anglo-technisch* subtaaltje uit spelletjes en ander vertier).

Het Brussels hoofdstedelijk Gewest is een officieel tweetalige regio, met onmiskenbaar een belangrijke plaats voor het Engels. Moge het tweetalig blijven. En mogen onze kinderen dan ook tweetalig blijven. Om meertalig te worden.

Het banket van de vrekken

door Lukas De Vos

Het groei- en tewerkstellingspact van 2012 bezegelde alleen maar de steeds duidelijker scheuren die het Europees staketsel begon te vertonen. Naarmate het bankroet van grootbanken (door wilde speculatie en rond-uit boerenbedrog) en enkele staten (Ierland, Griekenland, Portugal) de algemene welvaart ondermijnden, kwam ook het zachte Rijnlandmodel onder druk te staan. Waar Duitsland en de Benelux tientallen jaren welvaart koppelden aan welzijn en een sociaal opvangnet, kwam een zelfzuchtige beweging op gang, die met heimwee teruggreep naar de regels van de Europese Vrijhandelsassociatie. Ultieme vrijhandel. Geen politieke stroomlijning. Integratie moest wijken voor nationaal eigenbelang.

Britse oprispingen

Dat de eerste oprispingen uit Groot-Britannië kwamen, mag niet verwonderen. “Londen heeft nog altijd niet door dat het Koninkrijk uiteen aan het vallen is sinds 1922”, zei geschiedkundige Norman Davies me. “Ierland vertrok, dat was één derde van het grondgebied. In 2014 houdt Schotland een volksraadpleging over zelfstandigheid. Het Gemenebest bestaat alleen nog op papier. Londen is de koelie van Washington geworden”. Misschien had De Gaulle dat al door toen hij (om heel andere – taalkundige en koloniale – redenen) zich bleef verzetten tegen Britse toetreding. Maar Frankrijk moet niet onderdoen voor Groot-Britannië. Het werpt

Egoïsme heeft het gehaald. De Europese Unie heeft zich lelijk gekneusd aan haar eigen overmoed. In 2010 was een ambitieus programma goedgekeurd. Grote infrastructuurwerken, onderzoek en een vernieuwde economie moesten ervoor zorgen dat de Unie zonder al te grote kleerscheuren uit de aanslepende financiële crisis kon kruipen. Op de Top van Lissabon (2000) was al overhaast een omvattend groeiplan bedisseld. Europa moest de snelst groeiende en meest concurrentiële duurzame economie ter wereld worden, gebaseerd op kennis en diensten, met een tewerkstelling van 70%, en met oog voor arbeidersrechten en milieu. Het is een graag vergeten flop geworden. Tien jaar later kreunde Europa onder de gevolgen van de bankencrisis en de opkomst van de Aziatische tenoren, en wellicht nog meer onder zelfvertwijfeling.

zich nog altijd graag op als vredestichter in West-Afrika, Mali en de Centraal-Afrikaanse Republiek zijn er maar symptomen van. Het is minder dan ooit geneigd zijn eigen kernarsenaal met de Unie te delen. Het staat op atavistische voorrangregels, als het gebruik van de (overbodige) Franse taal in alle officiële documenten. Nu de as Berlijn-Parijs zo goed als verdampt is, komt het amechtige van de Franse groothedswaan pas echt aan het licht. De net afgelopen, nu al 26e Europese top op 7 en 8 februari, gewijd aan de financiële crisis, heeft aangetoond dat Parijs niet minder protectionistisch denkt dan de jingoïstische conservatief David Cameron, wiens enig doel de strijd om de binnenlandse macht is.

Steun voor Waalse veehouders

Frankrijk bleef inzetten op landbouw. Sinds het ontstaan van de EEG zijn de landbouwbudgetten altijd het zwaarst blijven wegen op de Europese begroting. De Europese Commissie wou deze keer fors snijden in de landbouw, maar president Hollande had in de aanloop naar de Top al in Straatsburg aangekondigd:

“La politique commune, c’est la politique agricole qui permet de renforcer une industrie agroalimentaire, précieuse pour l’Union européenne, mais qui doit aussi respecter l’environnement. C’est pourquoi les aides directes et le développement rural sont complémentaires”. Het was zijn pasmunt om de Britten vrije baan te geven. In zijn kielzog volgde gedwee Belgisch eerste minister Di Rupo. Hij kreeg een aalmoes van 80 miljoen euro (plus telkens 66,5 miljoen voor Limburg – het vertrek van Ford – en Luik – de sluiting van ArcelorMittal) voor plattelandsontwikkeling. Het zijn vooral de Waalse rundveehouders die het in hun beurs zullen voelen, zij krijgen nog altijd een pak rechtstreekse steun van Europa, steun die de (West-Vlaamse) varkenskwekers en tuinbouwers moeten ontberen.

Landbouw blijft dus 40% van het hele, fors ingekrompen budget tussen 2014 en 2020 opslorpen. “Een farce”, zei liberaal fractievoorzitter in het Europees Parlement Guy Verhofstadt. “In plaats van in te zetten op toekomstgerichte vernieuwingsprojecten als internet, industriële innovatie en grensoverschrijdende infrastructuur, blijft men vasthouden aan ten dode opgeschreven sectoren: staal, mijnbouw, veeteelt”. Verhofstadt kreeg ongewone steun van twee andere zwaargewichten. Jean-Luc Dehaene (EVP) zei vlakaf dat de Raad in tegenspraak met zichzelf handelt. “Ze willen dat wij overal bijspringen, maar ze zijn niet bereid mee bij te leggen. Een drastische vermindering van het Europese

Angela Merkel
(Duitsland)

François Hollande
(Frankrijk)

David Cameron
(Groot-Britannië)

budget, van 1.045 miljard zoals de Commissie voorstelt naar 960 miljard na het Brits dictaat, dat is zelfwurging”. En de socialistische parlementsvoorzitter Martin Schulz ging nog verder. “Wat hier gebeurt, een deficitaire begroting van 52 miljard, het verschil tussen vastleggingen en effectieve betalingen, is niet alleen onzindelijk, het is onwettig volgens het Verdrag van Lissabon. Dat weiger ik te tekenen”. Au! Het Parlement dat van zijn nieuw verworven macht gebruik maakt om de Raad te dwarsbomen, dat is ongezien in de Europese geschiedenis (al is wel twee keer de kwijting tijdelijk tegengehouden). De vier grote partijen (EVP, S&D, ALDE, Groen-EVA) beschikken over de benodigde gekwalificeerde meerderheid en kunnen de afgesproken begroting afwijzen.

Dan zijn er twee scenario’s. De druk op de Europarlementleden kan nationaal opgedreven worden (want het zijn de nationale partijen die de kieslijsten opstellen voor 2014). Af dreiging is helaas niet de meest populaire zet, ook al krijg je dan het “evenwichtig” budget (Merkel) erdoor. Ofwel houdt het parlement het been stijf. En dan gaat het met zweet, tranen, en 32 uur onafgebroken onderhandelen bereikte akkoord van Brussel terug naar de Commissie. Die slaagt er nooit in om met Italiaanse verkiezingen in februari en Duitse in september een alternatief uit te dokteren. En dan valt de Unie terug op de begroting van 2013, met 2% inflatie er bovenop. Dat zou pas vonken geven. Want de hebbelijke nouveaux riches – Groot-Britannië, de lafhartigen uit Nederland en Zweden die Londen lieten betijen, Finland en Denemarken – blijven dan

gebonden aan de bestaande afdrachten. Ze krijgen dan wel hun rebate terug (gestorte, maar niet gebruikte bijdragen die terugkeren naar de eigen schatkist), maar blijven verplicht evenveel te betalen.

Iedereen voor zich

Dat legt natuurlijk een bom onder de regeringen op wankel benen: die van Groot-Britannië en Nederland in de eerste plaats. Het populisme om de potverteerders (Griekenland voorop) een neus te zetten, zal zich vlug tegen hen keren. In Engeland voelt Cameron de hete adem van de UKIP (de Britse onafhankelijkheidspartij van Nigel Farage) in de nek. Farage zei bulderend van het lachen: “Of deze deal mij vrolijk stemt? Nee, hooguit ben ik nu minder bedroefd dan tevoren”. Van een understatement gesproken. “Er is in wezen niets veranderd. Onze agenda blijft centraal staan. Een volksraadpleging over erin of eruit, niets minder”. Diezelfde idee had de Franse aarts-katholieke en conservatieve edelman Philippe de Villiers in Straatsburg al geopperd. “Julie zijn bang voor het woord referendum. Ik ben rijk, jawel, en ik probeer Frankrijk niet te ontvluchten zoals Depardieu of Arnault. Maar de volkeren drijven steeds verder weg van Europa, en dat zal zich wreken, vroeg of laat”. Ook de Nederlanders baadden in zelfgenoegzaamheid. “We hebben onze poen terug”, klomk het, “Ieder voor zich en god met ons”. Niet dat de protserigheid van Cameron of Rutte gestaafd wordt. Londen zat in een recessie, die maar het derde kwartaal 2012 verlaten werd. De langdurige werkloosheid is er de voorbije tien jaar met 146% gestegen. Het Nederlands Planburo noemt in zijn verslag

‘Macro-Economische Verkenning 2012’ de groei van één procent dit jaar een stuk lager dan verwacht. Dehaene heeft voor die trends maar één verklaring. “Sommige lidstaten passen in Europa graag toe wat ze in eigen land willen vermijden. Deficits. Een pure paradox”.

Turkse bazaar

Verhofstadt gooide nog een bommetje onder de Europese koehandel. “Er wordt gesjacherd als in een Turkse bazaar”, zei hij. Herman Van Rompuy gaf schoorvoetend toe dat hij om de lieve vrede eerst de grote drie (Cameron-Merkel-Hollande) een raamakkoord had laten uittekenen, en dat hij op het einde nog wat kleine landen moest paaien. “Ik had nog 22 miljoen over. Maar Cyprus wou nog iets binnenhalen, en Letland, en Malta. Ik zei snel: koek in drie, en iedereen tevreden naar huis”. Hoe lang die vrede gaat duren, zal eerstdaags duidelijk worden. Als het parlement zijn onverzettelijkheid handhaaft, mag Cameron zich verwachten aan een steeds hardnekkiger horzel in zijn nek, en steeds meer stemmenverlies aan de UKIP. Mag Rutte een kruis maken over zijn “stabiele” regering. Mag België zelf geld voorschieten voor Luik en Limburg. Blijven Polen en Frankrijk en Italië en de Britse koninklijke grootgrondbezitters in de luwte, want de landbouwsubsidies zullen niet dalen. En kunnen de kleingrutters een kruis over hun handeltje maken – KLM om maar één voorbeeld te geven. Die luchtvaartmaatschappij is er zelfs in geslaagd de vliegtuigmaaltijden te doen aanvaarden als “uitgevoerd voedsel”. Waarop dus BTW wordt uitgespaard. Hebbelijkheid wordt de doodsteek voor een eenge-maakt, en dus krachtig, Europa.

Guy Verhofstadt: “Men blijft vasthouden aan ten dode opgeschreven sectoren”.

Zijn er geen kinderen meer?

Dat de jeugd van vandaag niet meer leest, tenzij de obligate samenvattingen van de verplichte lektuurlijstjes op school, is niet nieuw. Het verergert alleen maar. Normale fictie wordt niet meer geslikt. Het moet sciencefiction zijn, apocalyptische fictie, gothic novels, zombies, vleesetende mensen, virale bedreigingen.

door John Rijpens

Jawel, wij dweepten ook met Jack London en met Daniel Defoe maar niet zo overrompend (het was en bleef fictie) zoals er nu jeugdboeken (!) verschijnen over neurale aandoeningen, depressies, ADHD, borderline, burn-out. Elk jaar komen er nieuwe modeziekten bij. Ook in de jeugd- en kinderlectuur.

Men kan zich afvragen of ons consumptieparadijs niet berust op een onbevredigbaar verlangen naar een ander soort geluk – de erotiek? – heimelijk is omgeslagen in een onmenselijke destructiedrift. Wordt het niet tot pathologische toestanden uitgegroeit: groepsverkrachtingen, massamoordenaars, pestgedrag, bewondering voor psychopaten, wilkeurig geweld, seksuele obsessies, perversiteiten?

Zolang het allemaal speels, fris, leuk en toegankelijk blijft kan niemand er bezwaar tegen hebben maar we hebben wel de indruk dat de kinder- en jeugdboekenmarkt hoe langer hoe meer overspoeld wordt met verhalen die gerelateerd zijn aan wat men psycho-educatie is gaan noemen. Zo moeten een aantal boeken (bestemd voor achtjarigen en ouder) als “Vlinder” van Miriam Brijstens, “Zeno zweeft” en de “ADHD Survivalgids” het ADHD verschijnsel in de kijker plaatsen. Net zoals het actuele thema van autisme aan bod komt in ‘Gewoon anders’ van Luc Descamps, waarin een autistische jongen verliefd wordt op een nieuw buurmeisje, of in ‘Mijn broer heeft autisme, autisme...autisme’ van Benny Braem. ‘Een genie met dyslexie’ van Anja Cocquyt praat dan weer dyslexie aan voor achtjarigen en wat ouder: ‘Nachtwind’ van Johan Vandeveldel en Bart Vermeer gaat over gaming en moorden in de grootstad: lekkere lectuur voor twaalfjarigen!

Actuele thema's

De meeste van deze young adult-reeksen behandelen ontroerende en soms hartverwarmende actuele thema's. Maar er begint sleet op te zitten. Meisjes worden op school gepest, ze wonen met hun alleenstaande moeder, hebben een vader die op zakenreis of er met zijn vriendin er vandoor is en wanneer alles uit de hand loopt pakt het kind zijn koffers en trekt het naar zijn onbekende opa die in Frankrijk woont ('Alleen lukt het niet' van Benny Braem).

Of zoals de prille romances, die er steeds geweest zijn, maar

nu dikker in de verf worden gezet, wanneer een hoogbegaafd meisje verliefd wordt op een hoogbegaafde jongen ('Portret IQ 140' van Dirk Bracke en Herman van Campenhout).

Jongeren geven ook vaker de voorkeur aan wat men 'sterke thema's' is gaan noemen, zoals (vanaf 13 jaar) over misbruik ('Zwijgen' van Roger Vanhoeck), over homoseksualiteit ('Kussen tussen pita en friet' van Evelien van Landeghem en 'Jaspers vlinders' van Johan Vandeveldel), over loverboys ('Muziek in haar hoofd' van Herman van Campenhout), over aanranding ('Aangerand!' van Marina Defauw), over zelfverminking ('Othello onbekend' van Marina Defauw). De veel geciteerde Luc Descamps heeft het graag over problemen bij tieners: pesten ('Roodkontje'), zinloos geweld ('De pijn voorbij'), adoptie ('Liljana'), drugs ('Bad trip').

Af en toe doen onze jeugdboeken stof opwaaien. Zoals 'Alien' van het bekende Vlaamse duo Marc de Bel en Guy Didelez, over een jongen die verliefd wordt op een mooi buitenaards meisje. Het boek moest in Nederland

onder een andere titel verschijnen omdat "aliens niet in de bijbel staan en dus niet bestaan".

Taboeonderwerp?

Waar is de tijd dat wij met egard opkeken naar onze leraars en er gefluisterd werd over de branie van een jong leraresje dat een kort rokje droeg? Vandaag "doorbreekt" het schijversduo Dirk Bracke en Herman van Campenhout "een brandend taboeonderwerp" in 'Sweet sixteen': de relatie van een zestienjarige meisje dat een "intense en vurige" relatie beleeft met een nieuwe, jonge leraar Engels. Verliefd worden op een oudere man: moet kunnen als lectuur voor veertienjarigen. En wees gerust: het is geen Lolitagedoe, die was in het boek van Vladimir Nabokov slechts een twaalfjarige nimf.

De tijd van onze brave literaire tieneridolen is voorgoed voorbij, het blijft slechts nostalgisch nagenieten van de 'The Catcher in the Rye' van Salinger.

Toch zou het ons niet verwonderen dat eerlang een of andere seksueel geobsedeerde onze samenleving door de bril van D.A.F. de Sade of Georges Bataille voor tieners gaat beschrijven.

Confederalisme is eerst splitsen

Een confederaal België impliceert dan ook dat aan de deelstaten een volledige soevereiniteit wordt gegeven en dat zij nadien in een internationaal verdrag afspreken om bepaalde bevoegdheden samen uit te oefenen. Hoe dan ook houdt een confederaal België in: dat eerst een splitsing in de deelstaten wordt doorgevoerd; dat een einde wordt gemaakt aan de grondwet en dat deze wordt vervangen door een internationaal verdrag.

Onafhankelijkheid

Confederalisme is dus geen doorgedreven vorm van federalisme. Confederalisme is wezenlijk iets anders en veronderstelt de onafhankelijkheid van de betrokken geconfedereerde staten. Concreet wil dat zeggen dat de confederalisten en de separatisten eigenlijk hetzelfde willen: de onafhankelijkheid van Vlaanderen en Wallonië.

Over wat met Brussel dient te gebeuren spreekt niemand zich in dergelijke constructie uit. Alleen beloven de confederalisten dan om met de overige, voormalige Belgische deelstaten een internationaal verdrag te sluiten, terwijl de separatisten sensu stricto zelfs dat een brug te ver vinden.

Het blijft evenwel onaanvaardbaar dat bepaalde politieke partijen die beweren het confederalisme na te streven, verzwijgen dat zij dus voor Vlaamse en Waalse onafhankelijkheid zijn. Van veel respect voor een eerlijk debat en voor de bevolking getuigt een der-

Geert Messiaen

gelijke houding niet. Net zoals het betreurenswaardig is dat de pers nalaat hierop te wijzen.

Ik vind het wel onwaarschijnlijk dat zij die aan onze staatinrichting bricoleren blijkbaar niet de precieze draagwijdte kennen van hun eigen uitgangspunten. Nog erger is dat de bevolking niet correct wordt geïnformeerd over de ware implicaties van de 'legitieme Vlaamse eisen voor een confederale staat'. De fase waarin onduidelijkheid en mistspuiterij aanvaardbaar waren, is nochtans allang voorbij.

Referendum?

Het is nog maar de vraag of de Vlaamse bevolking echt wel zit te wachten op het confederalisme. Is het groeiend aantal stemmen

op een partij als de N-VA daarvoor werkelijk het ultieme bewijs of zijn er andere redenen? Zoals een onvrede over de traditionele partij- en bij voorbeeld? Moet de bevoking over zo'n ingrijpend thema niet minstens haar mening worden gevraagd in een referendum?

Het wordt hoog tijd om weer met de voeten op de grond te komen en de hele discussie in het breder kader te plaatsen waar ze thuis hoort. Confederalisme wordt voorgesteld als een doel op zich en niet als een middel om de overheid en dan vooral de dienstverlening aan de bevolking efficiënter te doen verlopen. Zal het werkelijk efficiënter zijn? Ik heb zo mijn twijfels. Om te beginnen, een praktisch argument. Wanneer we spreken van onafhankelijke staten, zal Brussel bijna zeker een volwaardige stadsstaat worden en kan het logisch gezien geen hoofdstad meer zijn van een andere staat. Wat zal de verhuis van het Vlaams Parlement, van alle Vlaamse kabinetten en van alle Vlaamse administraties uit Brussel naar Vlaanderen de Vlaamse burger wel niet kosten? Diezelfde burger moet met de crisis nu reeds het gelag betalen door een slechtere openbare dienstverlening. En omgekeerd, welke weerslag zal dat vertrek hebben op de Brusselse economie?

Andere problemen

En dan blijft natuurlijk nog de vraag of er geen dringender problemen zijn om aan te pakken: de crisis, de vergrijzing, de werkloosheid, het milieu. Daarom is het mobiliseren van de politieke energie voor gekissebis rond confederalisme alleen al vanuit ethisch standpunt compleet onaanvaardbaar!

Klaar en duidelijk zeg ik "confederalisme 'nee', cohabitatie 'ja'! België is een federale staat, samengesteld uit de gemeenschappen en de gewesten.

Geert Messiaen:

“Dat men deze stelling aan de burger laat kennen – en vooral dubbelzinnigheden witsluit !”

Arbeid minder belasten? Een alternatief

door Mark Bienstman

Een van de meest “klassieke” aanbevelingen die ons land voortdurend krijgt als het gaat over structurele ingrepen om de economische toekomst veilig te stellen, is dat arbeid minder moet belast worden. Dit kan bijvoorbeeld door meer de andere productiefactoren en/of milieuvervuilende activiteiten aan te pakken. Zelfs vakbondskringen zijn tegenwoordig bereid dit debat te voeren.

De vraag is natuurlijk hoe ver en vooral in welke richting ze hierin willen gaan? Daarvoor moeten we eerst terug naar de vertrek situatie. Omwille van allerlei historische redenen maken wij in ons land een onderscheid tussen de directe fiscaliteit die in principe alle soorten inkomsten belast en de parafiscaliteit, de fameuze RSZ-bijdragen die uitsluitend de factor arbeid belasten. De fiscaliteit wordt gestuurd vanuit het democratisch verkozen parlement. De parafiscaliteit wordt “geregeld” op basis van een paritair beheer, tussen werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers. Zolang de hele RSZ-constructie vooral om niet te zeggen uitsluitend betrekking had op de loontrekkende, is deze opdeling nog enigszins te rechtvaardigen.

Kunstmatig

Maar in de loop der jaren zijn er, en gelukkig maar, allerlei zaken toegevoegd, ook voor niet-loontrekkenden, en vooral – door de steeds maar oplopende tekorten binnen het RSZ-stelsel – was er steeds meer behoefte aan “overheidsbijdragen”. Die opdeling tussen fiscaliteit en parafiscaliteit werd hoe

*“Schaf de RSZ als
inningsinstelling van
de sociale bijdragen af.”*

langer hoe meer louter kunstmatig en is niet meer op de realiteit gebaseerd. Zijn de vakbonden bereid de logische consequenties te trekken uit deze vaststellingen? Zijn zij bereid afstand te doen van al de mooie mandaten in allerlei beheerscomités – begeleidings- en adviesraden, waar zij vaak “de wet maken” zonder daarvoor echter over een duidelijke en vooral democratische legitimatie te beschikken?

Als men echt een “New Deal” voor ons land wil uitwerken, zou men misschien kunnen overwegen deze fictieve opdeling gewoon op te doeken. De RSZ als inningsinstelling van de sociale bijdragen wordt afgeschaft. Deze parallelle administratie zou kunnen worden

geïntegreerd in de FOD Financiën en daar kunnen meehelpen om te zorgen voor een betere en meer efficiënte inning en controle van de belastingen. Alle “onderafdelingen” van de RSZ, dus de uitgavenzijde (RVA – RI-ZIV – RKW – Jaarlijks verlof – Arbeidsongevallen...) worden uitsluitend uit algemene middelen gefinancierd op basis van een duidelijke beheersovereenkomst waarin transparante en scherpe resultaatverbintenissen worden opgenomen.

Deze instellingen zouden ook rechtstreeks onder de controle van het federaal parlement komen en geleid worden door een (beperkt) managementcomité dat – zoals binnen de diverse FOD’s – rechtstreeks rapporteert aan de bevoegde minister(s) en (minstens) eens per jaar aan het parlement.

De werkgevers moeten niet langer instaan voor het inhouden van de RSZ-bijdragen. Zeker een substantiële en welgekomen administratieve vereenvoudiging.

De werknemers zouden hetzelfde brutoloon behouden, maar zouden – via de (directe) fiscaliteit – wel anders belast worden (niet noodzakelijk enkel op basis van beroepsinkomsten, maar ook op basis van andere – al dan niet “groene” – criteria en/of een verschuiving naar meer indirectere belastingen). Uiteraard moet de ééngemaakte fiscaliteit wel ongeveer (in feite iets minder: want een groot pak nutteloze werkingskosten vallen weg) evenveel opbrengen als de (vroegere) som van de fiscaliteit en RSZ bijdragen.

Het “stigmatiserend” onderscheid tussen arbeiders en bedienden zou kunnen wegvallen. Loontrekkende en zelfstandigen zouden op dezelfde manier worden behandeld.

Het klinkt wellicht allemaal heel drastisch, maar in moeilijke tijden moet men “out of the box” durven en willen denken. Alleen op die manier kunnen we uit het verstikkende conservatisme weg geraken.